

Когато инвестициите

Статистиката отчита най-доброто туристическо лято, браншът въдига летвата

Елица Илчева,
Ренета Николова

С 3,1 млн. туристи за 2016 г. преди дни във Варна министър Николина Ангелкова отчете най-силното полугодие в сектора за последните 10 години. Ръстът в сравнение със същия период през последното десетилетие варира от 18% (през 2014 г.) до повече от 60% (през 2007 г.). Началото на летния сезон също е обещаващо – за юни е отбелязано увеличение от 28% и сериозни ръстове на редица важни генериращи туризъм за нас пазари, като Румъния (44%), Гер-

мания (62%), Русия (18%), Украйна (22%), Великобритания (18%), Полша (177%), Чехия (92%), Израел (41%), Франция (38%), Унгария (49%), Австрия (76%) и др.

Междувременно пък от НАП обявиха, че над 1 млрд. лв. оборот са достигнали хотелите, ресторантите, дискотеките и магазините в черноморските курорти за втори пореден месец, броят на регистрираните касови апарати в търговските обекти е нараснал с 10%. Това сочат цифрите, които някак не предразполагат да бъдат наречени сухи. Защото за първи път от години в разгара на времето на отпуските туроператори

и собственици на хотели и ресторанти работят под пара, а курортите ни се пукат по шевове и никой не се оплаква. Дали това е резултат от факта, че тежката световна криза най-последно е отишла, или на усилията на правителството да бъде в помощ на бранша – няма особено значение. Важното е, че за първи път има надежда, че страната ни действително ще се превърне в туристическа дестинация.

Наскоро на първото изнесено заседание на Националния съвет по туризъм бе обявено, че идната година България ще участва в 45 международни турис-

тически борси. Освен на обичайните ни пазари – Германия, Русия, Испания, Великобритания, Австрия и др., се гласят прояви и на изложения в Литва, Латвия, Естония, Индия, Китай и др.

Всичките усилия – на държавата, на общините и бизнеса, обаче биха били напразни, ако не работят за поддръжка на съществуващите бази и инфраструктура, както и за изграждането на нова. Неотложните проекти, като например пътят от летище Бургас до Слънчев бряг, като магистрала „Черно море“ и други, също не са за пренебрегване, а пък това, кой курорт ще излезе напред

Маргита Тодорова, търговски директор на „Албена“ АД:

Започваме строителството на 5-звезден хотел за 25 млн. лв.

Г-жо Тодорова, какво сочат данните за туристическия сезон лято 2016 – каква е общата актуална картина, какви са тенденциите за „Албена“ АД?

При нас, в Албена, няма спад на утвърдени вече пазари. Възстановяваме позициите си и увеличаваме обемите спрямо предходни години. Очакваме в края на сезона общ ръст на нощувки 12%. Продължават записванията за месеците август, септември и октомври.

Какви са инвестиционните намерения на дружеството?

През тази година „Албена“ АД реализира инвестиции на стойност 16,5 млн. лв. На мястото на досегашните хотели „Доростор“ и „Камелия“, започна изграждането на 5-звезден хотел с 233 стаи, с модерен конгресен център, зала за 500 души и СПА център. Предвиждаме хотелът да е готов на 1 юни 2017 г., като общата инвестиция за него е 25 млн. лв. Ще направим и надграждане с 24 студиа над новото фоайе на хотел „Гергана“ с панорамен ресторант на покрива. Те също ще бъдат готови за 1 юли догодина. На практика през 2017 г. в Албена ще има около 300 нови стаи и студиа.

Неотдавна бяхте избрана за член на Борда на Българската хотелиерска и ресторантьорска асоциация (БХРА). Какви са приоритетите Ви в организацията?

Основният ми приоритет е дейността на

Асоциацията за решаване на проблемите на туристическия отрасъл да е още по-ефективна, за да направим България разпознаваема, качествена и атрактивна туристическа дестинация. Да продължи успешното партньорство с Министерството на туризма (МТ) като орган, който определя държавната политика и законовата регламентация за развитието на туристическата индустрия.

Как оценявате създаването на МТ – положително ли се отрази на бранша?

За създаване на МТ ние от Албена отдавна настоявахме. Туристическият отрасъл в България вече е сигнал такава степен на развитие, което изисква качествено нова организация. МТ се превръща в структура, която обединява и сплотява бранша.

Кои са най-големите проблеми пред бранша в момента? Какви са начините за преодоляването им?

Основният проблем остава липсата на квалифицирани кадри. Пазарът на труда не е достатъчен да задоволи потребността на бранша. Липсва качествен и обучен персонал, който да предоставя на гостите високо качество на туристическия продукт. Факторите за това са много – единият е сезонността. Периодът на заетост е между 5 и 6 месеца. Албена има добри практики със специализирани учебни заведения, подготвящи кадри за сек-

тора, но те не задоволяват потребностите ни. Затова за нас като алтернатива остава и пазарът на труда от трети държави. Нашата компания приветства голямото усилие и упоритост на МТ и лично на министър Николина Ангелкова, както и на Министерството на труда и социалната политика и целия Министерски съвет за решаване на проблема с кадрите в сектор „Туризм“. Обучението на кадри за курортите трябва да стане приоритет на Министерството на образованието. „Албена“ АД прави всичко по силите си, за да мотивира хората да работят при нас и да повишават своята квалификация. Увеличихме с 15% работните заплати, запазен е социалният пакет, който даваме на работещите в компанията. Предоставяме възможности

за допълнителни обучения. Сред задачите, които сме си поставили в най-близък план, е да рестартираме центъра за обучение на кадри, който имаме и в последните няколко години замразихме като дейност. Желанието ни е с възможностите, които предлагат европейските програми, да повишаваме квалификацията на хората.

Строителството и туризмът са много свързани дейности. Как избирате фирмите, на които да поверите строителните дейности в комплекса?

Ние работим с предвидително добре изготвени проекти, добре начертани финансови параметри, с добре проведени търгове за строителните работи.

Каква е визията за бъдещето на кк Албена?

Албена печели и ще

продължава да печели туристите с високото качество на услугата, която предлага. Не забравяйте, че сме единственото ваканционно селище у нас, което само произвежда над 40% от пресните зеленчуци и плодове, които сервира на гостите си. Ние винаги се ръководим от желанията на нашите клиенти. Развиваме вече утвърдената услуга, но и винаги търсим нови предизвикателства за туристите ни. Наблюдаваме все по-голям интерес към модерните плажни сватби в „Ганвие Бийч Клуб“. Организираме дегустационни винени вечери на вина-

та „Гераниум“ („Совиньон Блан“, „Шардоне“, „Вионие“, „Мускат“) във винен бар „Дионисий“, „Фламинго Гранд“. „Гераниум“ е наша собствена марка вино, изцяло от грозде, което се отглежда в долината на Кранево. Продължаваме традицията на концерти на открита сцена през месеците юли и август. Спокойствието, сигурността, чистият въздух, просторът и огромното количество зеленина в Албена са неповторими за нашето Черноморие, затова ние с всеки сезон се стараем да предлагаме все по-пълноценно преживяване за нашите гости.

ОТИВАТ НА КУРОРТ

с реновации на базите и разчита, че държавата ще развива инфраструктурата

и кой ще остане в сянка, зависи и от инициативността на местните власти и концесионерите по места. Факт е, че активност не липсва нито по морето, нито в планинските райони и битката навсякъде е да се удължи сезонът. Така, докато зимните центрове се борят за гости през лятото, в Несебър например в началото на сезона обявиха, че общината разработва проект и ще търси финансиране за изграждане на ски писти над Слънчев бряг. Идеята, която всъщност е от 30 години, е те да се свързват с кабинков лифт с морския

курорт. Като контрапункт в зимния център Банско монтираха 350-метрова водна пързалка, а навсякъде наблюдават и на развитието на археологически обекти, иновативни музеи, изграждането на туристически центрове и организирането на десетки културни събития за привличането на посетители.

За конкретните намерения на реалните инвеститори попитахме в двата най-популярни морски курорта – Албена и Слънчев бряг. Проверихме какво се случва и в най-известните зимни курорти.

Елена Иванова, председател на Съюза на собствениците в Слънчев бряг:

Изграждането на пътя от летище Бургас до тук е належащо

Г-жо Иванова, в разгара на лятото важат ли за Вас добрите новини, които съобщи тези дни министърът на туризма, а именно за пълни с туристи хотели?

При нас винаги има много хора през юли и август. Има си хас при този къс летен сезон в страната да се оплакваме от липса на почиващи. През сезона се превръщаме във втория по големина град. Това лято различното е сериозната запълняемост от туроператорите. Българите са малко, малко са семействата, които са дошли самостоятелно с единични заявки.

Многото туристи означава добри приходи и освобождаване на средства, които да реинвестирате в подобряване на базите – какви са плановите Ви в тази насока?

Имаше един период, в който покрай икономическата криза и стагнацията, която дойде с нея, собствениците на хотели се задоволяваха само с освежителни ремонти. Знаете, че те са задължителни всяка година. От миналата обаче се очерта ясно тенденция на засилване на реновациите в построените бази. Това е и нормално, защото за 8 – 10 години експлоатация вече е времето не на рутинни ремонти, а на сериозни инвестиции – преустройства, реконструкции. Сред колегите им интерес за такива, така че очаквам от есента да има доста работа. Ако искаме да остане славата ни на курорт с най-добра база, единственият начин

е да ангажираме активно строителите. Така че очаквайте това да се случва не само догодина, но и в следващите поне 3 години.

Доста са хотелите при Вас, но има ли индикации за планирано изграждане на нови обекти?

Тук няма ново строителство, първо, защото не останаха много места за застрояване, и второ, защото това от последните години – апартаментните комплекси, вече не е на мода. Сега пазарът за ваканционни жилища е доста вял, въпреки че четем обратното в медиите. Руските граждани се отдръпват, както го направиха преди тях и англичаните. Разбира се, причините са различни, за Русия основната е в девалвацията на рублата, което кара хората да задържат спестяванията

си за всекидневни нужди. Затова има въздържане и от този вид строителство. Моето лично мнение и това на колегите е, че трябва да се акцентира на съществуващата база.

А що се отнася до инфраструктурата, какво е нужно да се подобри там?

Има крещяща нужда от обновяване на съществу-

ващата с двете ленти. Много автобуси, които возят туристи от трансферите, допълнително влошават ситуацията. Вече проблемът не търпи отлагане – свидетели сме на множество катастрофи точно в тази отсечка.

През 2012 г. бе поставено началото на този изключително важен проект и започна разширяването на трасето. И действително бе изграден четирилентов път, но само от Слънчев бряг до Равада. Все още обаче нямаме нормален път от летището до най-големия морски курорт. Не е редно да обясняваме на туристите защо, след като са долетели за 2 часа от Германия, трябва да пътуват още толкова време, за да иминат разстояние от 30 км. Всички ние полагаме огромни усилия да доведем тези хора, да напълним курортите, а когато пристигнат, какво им предлагаме? Пътуване от Бургас до Слънчев бряг и обратно през лятото е наистина кошмарно. Опашките от коли са километрични, тапите са големи – колите буквално пъплят. Да не говорим за хилядите работници, кои-

то са принудени два пъти на ден да изминават това разстояние и работното им време се увеличава с часове, прекарани на пътя.

Добре е, че се разшири пречистителната станция, но и в посока ВиК има още какво да се желае. След като вече се случи разширението, очакваме и нова станция – знаете, че за нея има проект.

Какво друго трябва да се направи, та плажовете в Българи да се харесват на всеки гост?

Нашето море е харесвано море. Ако някой смята, че плажовете в България са пренаселени, да погледне в социалните мрежи. Тези дни там се въртят много снимки от Китай и най-различни краища на света, където наистина хората са един върху друг.

А що се отнася до Слънчев бряг, смятам, че ако се прочисти комплексът от временните обекти, нищо не може да ни различи от световните курорти. Не многото хотели създават усещането за задръстеност, а хаосът и безпорядъкът по улиците.

Когато инвестициите

**Благой Рагин,
председател на
Българската хотелиерска
и ресторантьорска
асоциация:**

Инфраструктурата и рекламата са двете най-важни неща, за да вървим напред

Г-н Рагин, какво показва статистиката? Въпреки че сезонът не е приключил, какви са данните? Какви са тенденциите?

Според статистиката нещата вървят много добре, но не смея да се хваля, защото нали Ви е известна поговорката „Власите се дават на края на Дунава“... Ще изчакаме и септември, но поне първите 6 месеца от годината са много добри и затова съм оптимист. Очаквам една от най-силните години.

Трябва обаче да признаем, че сега и геополитиката работи в наша полза и

основната ни задача е да успеем да балансираме и да се възползваме. Руснаците се връщат, англичаните – също, поляците отново са тук, германците – и те. Имаме и много гости от Балканите. Важното е да направим всичко възможно да бъдем остров на спокойствието и да бъдем атрактивни с качество и цени. Засега браншът са справя, но искам да кажа, че и правителството със своята разумна и адекватна политика ни помага. Това е от решаващо значение не само за туризма, а и за бизнеса.

Какви са проблемите на бранша, какви са основните предизвикателства, които се очертават?

Ние сме от най-големите еврооптимисти и сме убедени, че влизането ни в семейството на Европейския съюз (ЕС) ни дава много. Рекордъори сме в получаване на средства по оперативните програми, но в условията на голямата конкурентна икономика губим работна ръка. Когато си отглеждаме кадри, често се случва да избягат в по-платежоспособните страни. Добрата новина сега е, че пред нас

се отвори възможност да привлечем и ние чужда работна ръка от Украйна, Молдова, Беларус, Армения и Грузия. Това са страни, сходни с нашите, и от октомври започваме кампания, за да запълним нишата. Така че плюсовете от това, че сме в ЕС, надделяват. А ако успеем да влезем в еврозоната, ще станем още по-атрактивни.

Искам да сподея нещо, което направиха колегите ми от Слънчев бряг – знаете, че са доста критикувани. Аз бях на Общото събрание на Съюза на собствениците, там

всички до един подкрепиха акциите на НАП и МВР. Те казват: ние сме готови да направим така, че да печелим, но не за сметка на общината, не за сметка на държавата. Ако искаме по-висок стандарт, по-малко корумпирана администрация, някой трябва да плати цената и ние сме готови да го направим. Единственото, което помолиха от съюза, е 1% от оборота от туристическите такси, който отива в хазната, да се използва за реклама. Няма успешна туристическа страна без реклама. Туризмът е галеното дете на света. Ние не изнасяме вино, сирене или кашкавал. Нашият отрасъл прави износ на място. И когато дойде чужденецът, той не харчи само това, което е платил за пакета, а и още толкова за допълнителни услуги и така се вкарват много свежи пари в цялата икономика. Не само браншът печели. Затова и държавата трябва да

ни помага. Аз знам, че има консенсус, и вярвам, че до две-три години ще се усети реален напредък. При мен, в моя хотел, в момента има английски гости, които преоткриват България. Казват: имате рай, но за него ние научихме от съседа, който бе идвал преди нас. Ако не се рекламираме пред света, няма как да развивате туризма. Същото споделят и французите.

Освен кадри и реклама третият важен фактор според мен е добрата инфраструктура, където се намесва и строителният бранш. Много са инвестициите, които се направиха в предишния програмен период, и продължава да се работи. Но къде според Вас все още е задължително да се инвестира?

Съгласен съм, дори бих казал, че инфраструктурата не е трети, а първи фактор. И действително

ОТИВАТ НА КУРОРТ

Добра новина

Стартира обществената поръчка за строителство на обхода на град Ахелой – път I-9 Слънчев бряг – Бургас. Участъкът е с дължина 4,5 км. Индикативната стойност на поръчката е 26 млн. лв. без ДДС. Срокът за подаване на офертите е до 19 септември, а отварянето им е на следващия ден от 14 ч. В сградата на Агенция „Пътна инфраструктура“. Срокът за изпълнение на строително-монтажните работи е една година.

Изборът на изпълнител ще се извърши на база сумарен брой точки от два показателя с равностойна тежест – предложена цена и баланс на единичните стойности за изпълнение на СМР.

Трасето на обхода преминава по нов терен, като се отделя от съществуващото на път I-9 Слънчев бряг – Бургас след настоящото кръ-

гово кръстовище при км. 207+500, обхожда Ахелой от север и се включва отново в път I-9 при км. 212+233,06. Ще бъдат изградени две самостоятелни платна с по две ленти за движение във всяка посока.

С новото трасе ще се повиши безопасността, тъй като транзитният трафик ще бъде изведен извън Ахелой. Изнасянето му извън населеното място ще повиши скоростта на движение и удобството при пътуване и ще намали замърсяването на въздуха в града.

Първокласният път I-9 е от изключително значение за Бургаския регион. Съществуващият участък, който преминава през града, е с интензивно движение и разрастването на туристическите комплекси допълнително натоварва пътуването. Действителната скорост на автомобилния поток през летните месеци е около 30 км/ч.

много се направи. Но е необходимо да се развият пътищата в Северна България – АМ „Хемус“, пътят до Русе, трябва на всяка цена да се довърши магистралата до Кулата. Радва ме, че и вътрешните, второкласните пътища са на дневен ред. Знаете ли, че ако вече бяхме част от еврозоната, тези 14 млрд. лв., които сега пазят валутния борд, можеше да бъдат налети в инфраструктура, в пътища. Но аз съм оптимист и вярвам, че политиките ни ще спазят обещанията си и през новия програмен период да не спират да строят.

И друго има, което е много важно. Без нискотарифни полети няма туризъм. Затова според мен трябва да намерим национален консенсус за развитие на Пловдивското летище. Ако то се върже с всички европейски столици, нещата ще дръпнат много бързо.

А какво се случва с туристическата инфраструктура, какви са начините тя да се развива?

Знаете ли, че само в зимните курорти пропус-

натите ползи от липсата на такава инфраструктура са 500 млн. евро? Витоша може да храни цяла София. Виждате метрото – идва до лифта. Къде другаде има столица, в която можеш да слезеш от летището, да се качиш на метрото и след час да си на пистите? Пропуснатите ползи от това, че се спъва развитието, са огромни. Стоици рогопски села

буквално се изнесоха в Испания заедно с кмета, с полиция и учителя. За кого пазим тази природа, когато хората ги няма? Не е ли по-добре да я развиваме така, че да върнем децата си тук.

Според Вас към кой вид туризъм е необходимо да се насочат повече усилия?

България може да пе-

чели от всички видове туризъм и това е уникално. То ни е дадено от географското разположение. Знаете ли, че сме на първо място по износ на билки в света? Микроклиматът ни дава невероятни възможности. В момента целият свят се връща към автентичния продукт. Имаме вече много колеги, които си направиха собствени ферми, за да предлагат на гостите си най-качествената храна. И всички са много доволни. Този модел можем да го наложим и работим за това. Министерството на туризма и Министерството на земеделието и храните разработват съвместно един проект, с който за 4- и 5-звездните хотели да наложим българския автентичен продукт като гаранция за качество. Мисли се за един доброволен етикет за качество, който също ще е гаранция.

Законът за туризма натрупа някакъв опит, натрупа плюсовете, мину-

си – какво трябва да бъде променено още?

90% от моите колеги подкрепят последните предложени промени. Разбира се, всички сме с ясното съзнание, че те няма да са последни, защото туризмът и в световен мащаб, и у нас се развива с космически темпове. Проблем е, че държавата няма ресурс да прави бързо категоризации и те се бавят по 4 – 5 месеца. Това спира работата с туроператори, подписването на договори. Преди години от асоциацията настоявахме категоризирането да мине към бранша, както е във всички европейски страни, но не срещнахме подкрепа отникъде. Намерението ни беше част от парите от категории, лицензи и туристически данък да се насочат към рекламата. В момента само от туристическия данък в хазната влизат към 18 млн. лв., а по наши изчисления те могат да нараснат до 40 млн. лв. Знаете ли, че Хърват-

ска дава 100 млн. лв. за реклама, срещу които се връщат 10 млрд. евро? Това нещо може да се постигне и при нас с разработване на един сериозен бизнес план и разкриване на резервите.

Има и други неща, които да се регламентират със закон. Трябват правила за СПА и алтернативния туризъм, зимният туризъм иска категоризиране на ски пистите, морският – концесиите на плажовете да бъдат намалени... Много са нещата, ако влезем в детайли. Важното е, че се търси нашето мнение – не се пише закон на тъмно или на коляно.

Имахте идея за регистриране и обединение на бранша или поне на легитимните субекти. Отказахте ли се от нея?

В момента Министерството на туризма събира данни. Аз 20 години се занимавам с обществена дейност и съм се убедил, че на българите ни е трудно да се обединяваме и да работим в екип. Иначе по единично сме много добри. Но пък компенсираме с други неща – с даденото от природата.

Какво е бъдещето на бранша?

Ако си стегнем връзките, можем да отчетем 10 млрд. лв. оборот, да си дадем дължимото в държавата. Чували сте, че на Запад хората се оценяват по това колко пари внасят като данъци, а не колко имат в сметките. Важна е ползата за обществото и ние работим за това предприемач да не е мръсна дума.

Когато инвестициите

Лятна писта и за зимните центрове

Четириите най-големи зимни центъра – Банско, Боровец, Пампорово и Паничище, отдавна се опитват да бъдат курорти на всички сезони. Концесионери и кметове в Рила, Пирин и Родопите ловко сменят ските и предлагат на туристите бански, ориентирайки бизнеса си по пистата на атрактивните, почти морски развлечения. И се опитват да сместят някак във времето между двата сезона сроковете за инвестиции в строителство, без които – на всички е ясно – няма как да се привличат гости.

Не отсега, от години

В Банско мечтаят към визитката им на световен ски център да бъде добавено „и целогодишен курорт“.

И разбира се, работят за това. С богата културна програма, различни фестивали и с много инвестиции – само за последните няколко години в развитие на туристическата инфраструктура тук са налетели над 8,5 млн. лв. Според информация от туристическия бизнес лято 2016 е повече от успешно – по 3 – 4 организирани туристически групи от страната и чужбина пристигат всеки ден, а в началото на август, когато е и традиционният джазфест, хотелите са заети на 99%. Новост са и дългите почивки – заради изгодните летни оферти в хотелските комплекси за по 2 – 3 седмици са настанени много гости от Македония, Русия и Финландия.

Хитът на сезона е единствената по рода и размерите си в Европа надуваема водна пързалка, която е сред летните атракционни на Бъндеришка поляна. 350-метровото съоръжение от винил, специално доставено от Франция по поръчка на концесионера на ски зоната – „Юлен“ АД, е разположено на писта 9А, която е ръкав на „Алберто Томба“, и завършва с басейн точно под финалната къщичка на Световната купа. Скорошното водно трасе е снабдено със система за циркулация, филтрация и подгряване.

Общината пък с постоянство работи за инфраструктурата. Последният проект, планиран от кмета Георги Икономов, е изграждането на ново голф игрище. Той разказва пред в. „Строител“, че

идеята е в напреднала фаза – определен е терен в близост до съществуващия „Пирин Голф&Кънтри Клуб“, но в землището на Банско. Вече има и два потенциални инвеститора – едната фирма е българска, другата чуждестранна. Предстояща голяма инвестиция е изграждането на спортно-рекреационен комплекс край града. В него също ще бъдат вложени частни капитални, а общината ще предостави терена, като вече е започната процедура за смяна на предназначението. Работи се и за строителството на панорамен път от Предела до Банско. Проектът вече е готов за частта, която е в землището на Разлог. Трасето ще минава по линията Предела – „Пирин Голф“, като иде-

ята е в бъдеще тук да се пусне атракционна влакче. Икономов напредва и с осъществяването на една своя „зелена“ мечта – въвеждането на обществен екологичен транспорт в курорта. „Вече сме подали предложение в Трансгранична програма „Интер-рег Балкани – Средиземно море 2014 – 2020“ за закупуването на един електрически лек автомобил и 3 мотопеда, които ще предоставим на някои от службите в кметството. Отделно ще вземем 12-местен микробус за курсовете до планината, ще изградим и зарядните колонки за електромобили в града“, разказа той.

Догодина предстои и обновяване на парка в Банско. Там проектът отдавна е готов, като се очаква отваряне на

ските атракции, свързани с археология и история. С над 2 млн. лв. в предишния програмен период тук бяха ремонтирани два музея – „Велянова къща“ и „Иконна изложба“. Направиха се археологически разкопки на древната крепост Ситан кале и бе изграден пешеходен и велопът до местността Св. Никола, където от 2006 г. се разкрива голям античен град – вероятно онзи, от който през вековете е разселено населението на цялата Разложка котловина. В новия проект водеща е къщата музей „Неофит Рилски“. Включени са средства за довършване на изографисването символа на града – църквата „Св. Троица“, обновяване на калдъръма на старинния квартал, из-

ската улица в Добринище, цялостно завършване на ул. „Пирин“, по която се работи и в момента. Има и лот за зелените пространства около река Глазие и реконструкция на площада пред мемориала на Паисий.

Тази година е специална за Боровец.

Курортът чества 120-годишнина от създаването си. Община Самоков, „Бороспорт“ АД и Съюзът на хотелиерите организират редица събития и инициативи, с които да напомнят за първия планински център в България, създаден от княз Фердинанд и царското семейство като лятна ловна резиденция и развит като

подходящата европейска програма за финансиране. Същото се случва и с този за изграждане в настоящия изложбен център на музей на Пирин, който е за 400 000 лв. Надграждане ще има и при туристиче-

граждане на пътища към Ситан кале, Св. Никола и към Добринище, пътеки към манастирчето до язовир „Белизмата“.

И това не е всичко – възложени са процедури за проектиране на търгов-

международен ски център през 70-те и 80-те години на миналия век.

Общината вече обяви международен конкурс за идеен проект на бъдеща градска част на курорта. В обосновката е посочено, че ролята на Боровец като „спортен, туристически и конферентен център от международно значение създава необходимостта от обществено градско пространство, отговарящо на съвременните разбирания за естетически издържана, устойчива, екологична и иновативна среда, привлекателна за местните жители, бизнеса, туристи и посетители“. Целта на конкурса е да се съберат проектни решения и предложения за нова визия на „златния триъгълник“, включващ територията между ски пистите, началната станция на кабинковия лифт и основния автомобилен подход.

Направени са две обществени обсъждания на инициативата – на 29 юни в Самоков и на 7 юли в София. Разработен е и сайт

ОТИВАТ НА КУРОРТ

за идеята, която се осъществява в партньорство с Камарата на архитектите в България и Съюза на архитектите в България.

През последните 15 години ски зоната тук се управлява и стопанисва от „Бороспорт“. Като своя главна цел те посочват активното развитие на масовия детски ски спорт. Инвестиционната им програма е на обща стойност 40 млн. евро. Голяма част от средствата, естествено, се инвестират в инфраструктура, която развива зимния туризъм – през последните години е изградена и непрекъснато се разширява модерна система за заснежаване, която включва 160 орбита за сняг, изкуствено езеро, помпена станция по най-новите технологии на „Техноалпин“. Като допълнение към техническите подобрения „Бороспорт“ поддържа 5 метеостанции на ключови позиции.

Една от последните инвестиции е пълната реконструкция на най-големия хотел в курорта – легендарния „Рила“, построен от френска компания в началото на 80-те години по модел на хотел „Лезарк“ от алпийския курорт в областта Савоа, Франция. След мащабен ремонт и обновление през 2015 г. той посреща гостите си със съвременен дизайн като новото лице на Боровец. Предстоят ремонти на стаите.

Иначе през настоящото лято тук залагат на екстремните спортове – скално катерене, хайкове, полети с парашют. Неслучайно стартият на сезона бе даден със състезание на обновения байк парк. 409 м е денивелацията на най-трудното трасе. И докато през зимата това е царството на скиорите, през лятото пистата „Червено знаме“ принадлежи на колеездачи. Екипът на „Боровец Маунтин Байк парк“ обявя, че е приготвил изцяло нови трасета за всеки вкус – от любителите на екстремните спускания до желаещите да се насладят на новата фамилна и allmountain зона.

В програмата с летни забавления са въженият град Бороланди със зип линия, конна езда, стрелба с лък, каяк, пейнтбол и фотосафари. Детският клуб „Бороланд“ предлага почасови и целодневни занимания за най-малките.

Вело- и екомаршрути са акцентът и в Пампорово за летния сезон.

Една от най-големите атракции в курорта е най-бързо развиващият се парк за планинско колеездене. Предлагат се общо

30 км маркирани велотрасета, подходящи както за начинаещи, така и за професионалисти.

Идеите за предстоящи инвестиции тук се свързват с новината, че обявеното в несъстоятелност „Чепеларе курорт“ АД е на път да се съедини със ски зоната „Пампорово“ АД, след като „Пампорово“ е придобило дяла към Българската банка за развитие (ББР). Чрез договор за цесия компанията е поела задълженията на „Чепеларе курорт“, създадено през 2007 г., както и ангажимента за изграждането на спортен център, като инвеститори са местната община и частни парт-

ньори, обединени в „Родопска инициатива“ АД. Като част от проекта две години по-късно дружеството открива 4-сегалков лифт до връх Мечи чал над града. Скоро след това обаче то започва да изпитва финансови затруднения и да отчита загуби.

„Пампорово“ АД пък отдавна има интерес към свързването на двете родопски ски зони (Пампорово и Чепеларе), както и проект за директен лифт между тях, който обаче е на етап идея. Засега от дружеството не коментират бъдещите планове.

За развитието на туризма работи и общината в Смолян. Кметът Николай Мелемов смята, че само

със съчетанието на култура с природа ще може да се привлекат повече българи и чужденци през лятото.

В общината развиват забележителности с пари по трансгранични проекти. Има и доста предстоящи проекти – инвестиционната програма, която по ОП „Региони в растеж 2014 – 2020“ дава възможност да се усвоят 21 млн. лв. за града.

Дали защото копира, или защото е модно, но и Сапарева баня има велопарк непосредствено под Седемте рилски езера. Първите три трасета бяха официално открити на 6 август т.г. Едното е предназначено за спускане,

а другите две са туристически, подходящи за начинаещи и средно напреднали колеездачи. Трасето преминава през общинска територия и не попада в границите на Национален парк Рила, обясняват от общината.

Инвестицията е от местния бюджет съвместно със спортен клуб „Чемпиънс Фактори“ и „Рила спорт“ АД, които стопанисват курорта.

Предстои изгражда-

на Рила и заради многото очаквани проблеми, които биха могли да предизвикат природозащитници, за други мащабни проекти е трудно да се говори. От Националната гражданска коалиция „Природата за хората и регионите“ наскоро припомниха, че инвеститори в проекта бяха някои от най-големите фирми в света за развитие на отих и туризъм: Compagnie Des Alpes (най-голямото сдружение за планински туризъм във Франция), Egis, NP Consulting – изключително силно подкрепен от френската държава и посланик Ксавие Лапер дьо Кабан. Инвестиционното намерение беше на стой-

нето на останалите – за спускане, ендуро, крос кьнтри, както и прочистване и маркиране на велотрасе от долната станция на лифта до град Сапарева баня. Маршрутът ще бъде с дължина около 15 км и постоянен лек наклон надолу.

Иначе в общината са притеснени, че след като френските инвеститори на проекта „Рила Дестинейшън“ се оттеглиха поради забавяне с 6 години на новия план за управление

ност от около 500 млн. евро и обещаваха да разкрие 800 работни места. Същата група от инвеститори, която стои и зад френски ски курорти, като Вал д'Изер, Тине и Мерибел, се съгласи да вложи половин милиард долара (около 410 млн. евро) през следващите 17 години за модернизация на ски центъра Брезовица в Косово – един от най-големите, ако не и най-големият планински курорт на Балканите.